

Anti-Pestprotocol

geactualiseerd juli 2022

Inhoud

1. Het schoolklimaat en de schoolveiligheid op het Sint-Janslyceum.....	3
Onze identiteit en gedeelde waarden	3
Preventie.....	3
1.2.2 Afspraken inzake respectvol omgaan met elkaar	3
2. Definitie Pesten.....	5
Pesten.....	5
3. Pestprotocol.....	6
3.1 Schema	6
3.2 De aanpak van pestgedrag	6
Stap 1 en 2: Signaleren en melden	7
Stap 3: Analyseren; in gesprek met de betrokkenen	7
Stap 4: Plan van aanpak.....	7
Stap 5: Actie; naleving van de gemaakte afspraken	7
Stap 6: Check; afwikkeling of vervolg	8
Stap 7: Naleving van gemaakte afspraken	8
Stap 8: Afwikkeling of vervolg	8
Stap 9: Verwijdering.....	8
Bijlage 1: Vijfsporenaanpak	9
Betrokkenen ondersteunen	9
1. Steun bieden aan de leerling die gepest wordt	9
2. Steun bieden aan de leerling die pest.....	9
3. De ouders van de gepeste en van de pestende leerling steunen	9
4. De middengroep (de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem	9
5. De algemene verantwoordelijkheid van de school.....	9
Bijlage 2: Checklist pest analyse en aanpak.....	10
1. Analyse.....	10
1.1 Wat speelt er?.....	10
1.2 De klas en/of groep.....	10
1.3 Contact met ouders	10
2. Aanpak	111
2.1 Actie naar de directbetrokkenen.....	111
2.2 Ondernomen acties naar de klas en/of groep.....	11
2.3 Contact met ouders	11
2.4 Collega's	11
2.5 Ondersteuning.....	11
Bijlage 3: Websites met meer informatie over pesten	12

1. Het schoolklimaat en de schoolveiligheid op het Sint-Janslyceum

Onze identiteit en gedeelde waarden

We zijn van oorsprong een katholieke school. Voor ons betekent dit dat we aandacht hebben voor elkaar en dat we anderen behandelen zoals we zelf behandeld willen worden. Het betekent ook dat we het verzorgen van 'goed onderwijs' als een morele opdracht zien die niet alleen draait om technische kennis en vaardigheden maar die ook gericht is op het worden van 'een goed mens' en het leiden van 'een goed leven'.

Alle levensovertuigingen zijn welkom. We verwachten wel een loyale opstelling ten opzichte van onze gedeelde waarden:

- ✓ Iedereen heeft recht op een waardige en respectvolle behandeling ongeacht etniciteit, geloofsovertuiging, geslacht of seksuele geaardheid
- ✓ Iedereen doet mee en niemand wordt buitengesloten
- ✓ Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid
- ✓ Iedereen maakt deel uit van een groter geheel: het gaat niet alleen om het 'ik' maar ook om het 'wij'

Preventie

De Gouden Weken zijn de eerste weken van het schooljaar. Ze zijn bij uitstek geschikt om een fundament neer te zetten voor een goede groepsvorming. Preventief besteden we veel aandacht aan de sociale samenhang en het creëren van hechte groepen met een harmonische sfeer. Dit doen we o.a. door het project GOED in klas 1 t/m 3. Elke mentor bespreekt de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. De afspraak is dat pestgedrag altijd wordt gemeld. Dit wordt niet als klikken gezien maar als een hulpvraag of hulpaanbod. De mentor kan er voor kiezen om met de klas afspraken te maken en deze vast te leggen in een document.

Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij extra aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

Ook buiten de mentorlessen hebben wij als school aandacht voor het welzijn van onze leerlingen. Elk jaar organiseren wij de Sint-Jansdag (voorheen Dag van Respect) waarbij we aandacht besteden aan het welzijn van onze leerlingen. Ook bij dagen als Paarse Vrijdag en de Week tegen pesten zijn wij als school actief om een positieve en veilige omgeving voor onze leerlingen te benoemen en te stimuleren.

1.2.2 Afspraken rondom respectvol omgaan met elkaar

Van medewerkers en leerlingen van het Sint-Janslyceum verwachten wij dat zij handelen in overeenstemming met de volgende uitspraken:

- ✓ Ik intimideer anderen niet
- ✓ Ik scheld anderen niet uit
- ✓ Ik stuur geen haatberichten via sociale media
- ✓ Ik bedreig anderen niet
- ✓ Ik blijf van anderen af
- ✓ Ik gebruik geen geweld
- ✓ Ik blijf van de spullen van anderen af

- ✓ Ik respecteer de grenzen die anderen aangeven
- ✓ Ik stop met pesten van een ander als die ander aangeeft dat hij/zij mijn gedrag als pesten ervaart
- ✓ Ik sluit niemand buiten
- ✓ Ik gebruik internet niet voor cyberpesten
- ✓ Ik respecteer de privacy van een ander
- ✓ Als ik pestgedrag waarneem informeer ik daar mijn mentor of een andere medewerker/vertrouwenspersoon c.q. leidinggevende over

Van medewerkers of leerlingen die zich gepest voelen verwachten wij dat zij handelen in overeenstemming met de volgende uitspraken:

- ✓ Ik laat een ander (duidelijk) weten wanneer ik vind dat mijn grenzen zijn overschreden
- ✓ Ik vraag een ander te stoppen met het overschrijden van de grens die ik heb aangegeven
- ✓ Ik stap naar een persoon binnen de school waarin ik vertrouwen heb en informeer hem/haar welk gedrag ik als pestgedrag ervaar

2. Definitie Pesten

Als plagen pesten wordt is er een grens overschreden. Een criterium is het slachtoffer: zodra hij het gedrag als pesten ervaart, moet er actie ondernomen worden. Het kan voorkomen dat het slachtoffer zijn/haar mond houdt. Voor de mentoren, docenten en andere medewerkers is het belangrijk zeer alert te zijn op dergelijke signalen en adequaat op te treden.

Pesten

Van pesten is sprake als dezelfde persoon of hetzelfde groepje personen regelmatig door een of meer andere personen wordt 'geplaagd' met als doel of als effect te kleineren, te intimideren of bedreigen van die leerling of dat groepje leerlingen.

De pester is sterker dan de persoon die gepest wordt. Het is steeds de pester die de overhand heeft en macht uitoefent over de ander. De ander kan zich niet zomaar onttrekken aan de machtsuitoefening.

Hieronder staat een aantal voorbeelden van niet te accepteren pestgedrag:

Voorbeelden van pestgedrag

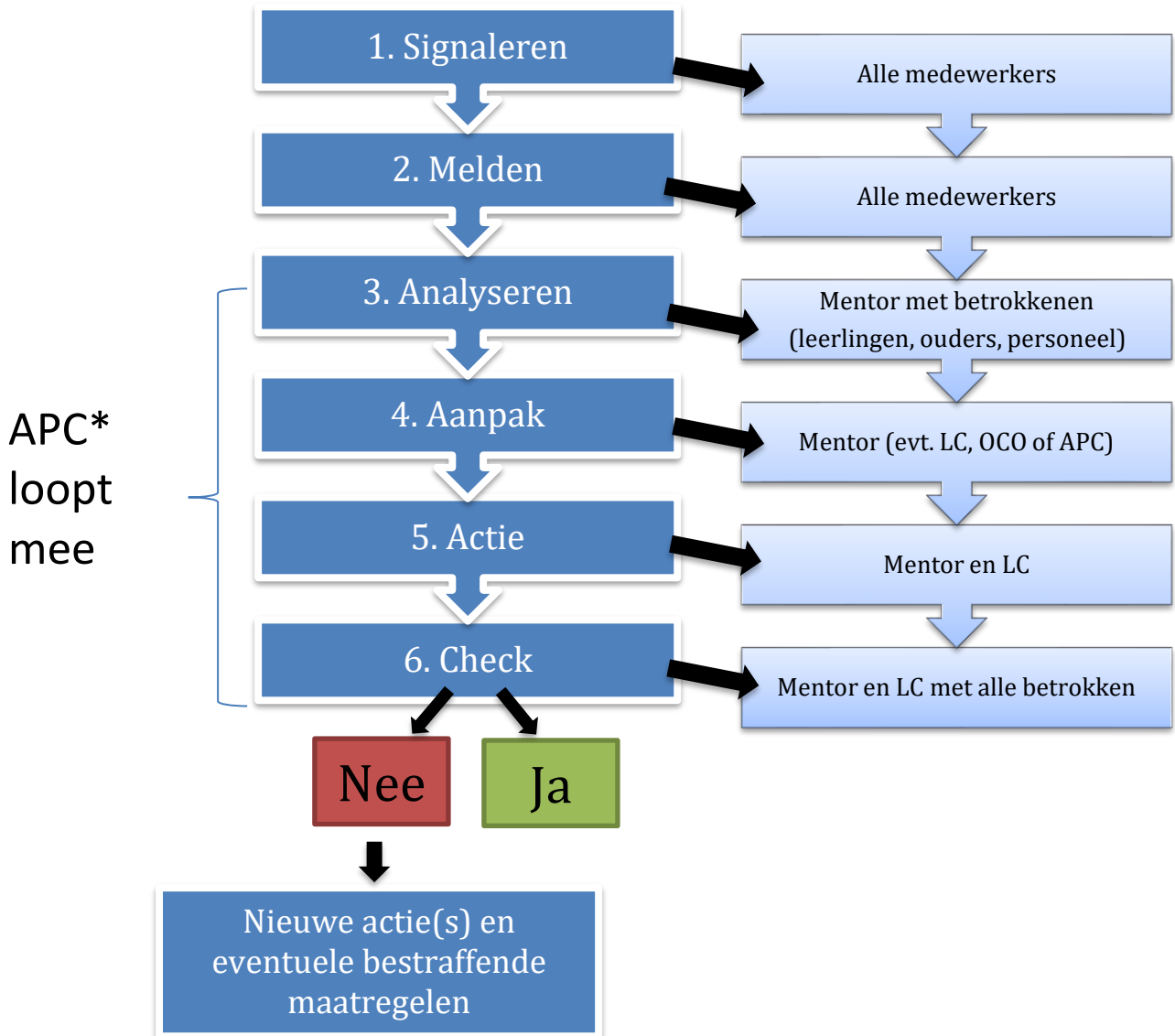
- *Door woordgebruik, mondeling en/of schriftelijk*
Schelden, dreigen, vernederen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, kleding, geloof of seksuele voorkeur of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas, steeds een bijnaam gebruiken, (ketting)briefjes schrijven en/of doorgeven.
- *Door lichamelijk contact*
Trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten, aan de haren trekken, seksuele intimidatie, voorwerpen als slag- of stootwapen gebruiken.
- *Door intimidatie*
Een leerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klemzetten, dwingen om bezit af te geven of geld of andere zaken mee naar school te nemen, opjagen, opsluiten, onder grote druk zetten/dwingen om iets te doen of te laten, steeds maar weer overal de schuld van geven.
- *Door uitsluiting*
Uitsluiten door een klasgenoot bij groepsopdrachten, lessen lo, tijdens pauzes voortdurend duidelijk maken dat hij/zij niet gewenst is, doodzwijgen, negeren.
- *Door stelen of vernielen van bezittingen*
Afpakken, beschadigen of kapot maken van spullen zoals kleding, tas, schoolspullen, fiets.
- *Door afpersen*
Dwingen om geld of spullen af te geven, cadeaus te geven.
- *Door telefoongebruik*
Via social media opmerkingen verspreiden, voortdurend of herhaaldelijk bellen of bellen op ongebruikelijke tijdstippen.
- *Door internetgebruik*
Mailtjes sturen, mailtjes rondsturen, chatten, twitteren, socialenetwerksites gebruiken voor vormen van pesten zoals hierboven beschreven. Het verzenden van foto's of filmpjes, met name als die betrekking hebben op zaken hierboven genoemd bij lichamelijk contact en intimidatie.

3. Pestprotocol

3.1 Schema

Hieronder volgt een schema dat weergeeft hoe wij als school pestincidenten aanpakken. In het schema staat nadrukkelijk de Anti-Pestcoördinator(APC) genoemd. De APC begeleidt mentoren en leerlingcoördinatoren (LC) bij de aanpak van pestgedrag. De APC speelt hier een faciliterende en adviserende rol. Het daadwerkelijk aanpakken van pestincidenten ligt bij de mentoren en LC.

Verdere uitwerking van het schema is bij paragraaf 3.2 te vinden.

3.2 De aanpak van pestgedrag

Elk pestgeval is anders van aard. Dit betekent ook dat de aanpak van bepaald pestgedrag kan verschillen. Het is aan de mentor en de LC om, eventueel in samenspraak met de anti-pestcoördinator, de juiste aanpak te kiezen. Om het personeel een leidraad te geven is een aanpak uitgewerkt waarin taken en bevoegdheden staan. Wanneer deze leidraad wordt gevolgd, krijgt elk pestgeval een gedegen en systematische aanpak met als doel pestgedrag te weren uit onze klassen.

Stap 1 en 2: Signaleren en melden

Een Signaal of melding van pestgedrag moet zo snel mogelijk doorgegeven worden aan de mentor(en) en/of de LC van de leerling(en) die bij het pestgedrag betrokken zijn. In het algemeen is de mentor de eerst aan te spreken persoon, indien hij/zij niet beschikbaar is neemt de LC het over.

Stap 3: Analyseren; in gesprek met de betrokkenen

De mentor bespreekt op zo kort mogelijke termijn na het signaal, het mogelijke pestgedrag met de gepeste leerling(en). Op basis van het principe hoor-wederhoor voert de mentor op zo kort mogelijke termijn na het gesprek met de gepeste(n), ook een gesprek met de pester(s).

Na gesproken te hebben met de betrokkenen is het van belang om ondersteuning te bieden. Deze ondersteuning bieden wij op basis van de vijfsporenaanpak (zie bijlage 1). Binnen het vijfsporenbeleid wordt aandacht besteed aan de pester(s) en de gepeste(n), maar ook de rol van ouders, de klas en school worden belicht. De vijf verschillende partijen die een rol spelen in een pestsituatie krijgen ondersteuning die is gericht op het oplossen van het probleem.

Na de gesprekken kan de mentor het analyse model invullen (bijlage 2). Het invullen van het analyse model is niet in alle gevallen nodig. Soms kan een pestgeval door middel van een kleine interventie worden opgelost. Mocht het pestgeval groter blijken of al langer spelen, dan is het raadzaam om het analyse model in te vullen zodat de mentor een duidelijk beeld van het pestgedrag krijgt en daar zijn/haar aanpak op kan afstemmen.

Een kopie van dit model wordt bij de anti-pestcoördinator ingeleverd.

Stap 4: Plan van aanpak

Op basis van de gesprekken met gepeste(n) en pester(s) en het eventueel ingevulde analyse model, stelt de mentor samen met de leerlingen een plan van aanpak op. Dit plan van aanpak bespreekt de mentor met de LC. Daarna gaat de mentor en/of de LC over tot uitvoering van het plan van aanpak. Een plan van aanpak zal van geval tot geval verschillen en hoeft dus niet altijd dezelfde elementen bevatten.

We kiezen voor een checklist met mogelijke aandachtspunten. Het is zoals gezegd aan de mentor om samen met de LC die elementen in te zetten die in de gegeven casus van belang zijn. Vanzelfsprekend kan daarbij ook sprake zijn van voortschrijdend inzicht en kunnen interventies die aanvankelijk achterwege zijn gebleven op een later tijdstip alsnog worden uitgevoerd. Zolang het om interventies gaat die wij denken te kunnen uitvoeren zonder (externe) deskundige hulp is het aan mentor en LC om onderling af te spreken wie de regie neemt.

Stap 5: Actie; naleving van de gemaakte afspraken

Het plan van aanpak wordt uitgevoerd. De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor. Hiervoor kan de mentor eventuele gesprekken met betrokkenen inplannen om een vinger aan de pols te houden. Mogelijke pestincidenten worden door de mentor vastgelegd in het leerlingvolgsysteem.

Stap 6: Check; afwikkeling of vervolg

Wanneer de pester(s) na het maken van de afspraken hun gedrag hebben aangepast en tenminste vier weken lang geen pestgedrag hebben getoond, dan verdienen beide partijen een compliment. De pester(s) hebben dan vier weken lang een gedragsaanpassing laten zien.

Het kan echter zijn dat het pestgedrag niet stopt. Wanneer dit het geval is volgt er een gesprek met pester(s) en ouders onder leiding van de LC. Pester(s) krijgen opnieuw een termijn van vier weken om hun gedrag aan te passen. Hierbij kan begeleiding ingezet worden om wel tot gedragsverandering te komen. Daarnaast worden er strafmaatregelen genomen tegen de pester(s), welke vast worden gelegd in het dossier.

In sommige gevallen kan het raadzaam zijn om, voordat er een gesprek met ouders wordt aangegaan, een nieuwe analyse van het pestgedrag te maken. Een nieuwe analyse kan leiden tot nieuwe inzichten en daardoor een nieuwe eventueel aangescherpte aanpak van het pestgedrag.

Stap 7: Naleving van gemaakte afspraken

De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor in samenwerking met de LC. Ook voor de naleving van deze afspraken geldt een termijn van vier weken waarin een gedragsverandering plaats dient te vinden. Mogelijke pestincidenten worden door de mentor vastgelegd in het leerlingvolgsysteem.

Stap 8: Afwikkeling of vervolg

Wanneer de pester(s), na het maken van nieuwe afspraken, hun gedrag hebben aangepast en tenminste vier weken lang geen pestgedrag hebben getoond, dan verdienen beide partijen een compliment.

Mocht het pestgedrag niet zijn gestopt na de genomen maatregelen, dan gaat school over tot schorsing. Deze maatregel kan al genomen worden binnen de termijn van vier weken wanneer de mentor geen verbetering ziet. De mentor zal dan contact opnemen met de LC en samen zullen zij een gesprek voeren met de leerling en de ouders.

Stap 9: Verwijdering

Mochten al de bovenstaande stappen niet hebben geleid tot een gedragsverbetering van de pester(s), dan kan de school over gaan tot definitieve verwijdering van de pester(s).

Bijlage 1: Vijfsporenaanpak

De vijfsporenaanpak is een benadering van pesten, gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn: de gepeste leerling, de pester, de ouders, de klasgenoten en de school. Welke rol kan de school hierin spelen?

Betrokkenen ondersteunen

Hier volgt een opsomming van mogelijkheden waarbij de school de vijf verschillende partijen die een rol spelen in een peestsituatie kan ondersteunen gericht op het oplossen van het probleem.

1. Steun bieden aan de leerling die gepest wordt

- Naar de leerling luisteren en het probleem serieus nemen.
- Met de leerling overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met de leerling werken aan oplossingen.
- Waar nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.
- Zorgen voor vervolggesprekken

2. Steun bieden aan de leerling die pest

- Bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere leerlingen.
- Helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Laat de leerling zich veilig voelen; leg uit wat u als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.
- Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
- Zorg voor vervolg gesprekken.

3. De ouders van de gepeste en van de pestende leerling steunen

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
- Ouders op de hoogte houden van peestsituaties.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

4. De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem

- Praat met leerlingen over pesten en hun eigen rol daarbij.
- Overleg met de leerlingen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Werk samen met de leerlingen aan oplossingen, waarbij zij zelf een actieve rol spelen.

5. De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat de directie, de mentoren en de leerkrachten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- De school neemt stelling tegen het pesten.
- De school brengt de huidige situatie rond het pestbeleid in kaart.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

Bijlage 2: Checklist pest analyse en aanpak

Voordat er een goede analyse gemaakt kan worden dient er eerste een gesprek met de betrokkenen plaats te vinden. Hierbij is hoor en wederhoor van groot belang om een zo goed mogelijk beeld van de situatie te krijgen.

Wanneer er na een eventuele analyse acties ondernomen worden, zal er weer een gesprek moeten plaatsvinden, al dan niet in het bij zijn van een LC. Tijdens het gesprek worden de afspraken en acties duidelijk naar alle betrokken partijen gecommuniceerd. Bij voorkeur gebeurt dit in een persoonlijk gesprek.

1. Analyse

1.1 Wat speelt er?

- a. Wie wordt er gepest?
- b. Wie pest(en)
- c. Wie loopt mee/moedigt aan?
- d. Waarom wordt er gepest?
- e. Waar wordt er gepest?
- f. Sinds wanneer wordt er gepest?
- g. Zijn er al acties ondernomen om het pestgedrag te stoppen? En zo ja welke?
- h. Zijn er specifieke leer- en/of gedragsproblemen bij de betrokken leerlingen?
- i. Is er sprake van strafbare feiten?

1.2 De klas en/of groep

- a. In welke groep vinden de pesterijen plaats?
- b. Hoe is de sfeer binnen de groep?
- c. Wie zijn de leiders binnen de groep?
- d. Zijn er ongeschreven regels binnen de groep? Zo ja welke?
- e. Zijn de schoolregels en/of klassenregels duidelijk binnen de groep?
- f. Hoe is de relatie tussen de mentor en de groep?
- g. Zijn er bijzondere omstandigheden van buitenaf? (leerlingen van andere scholen, pesterijen op sportclub enz.)

1.3 Contact met ouders

- a. Zijn ouders van de gepeste leerling op de hoogte?
- b. Zijn ouders van pester op de hoogte?
- c. Hoe is de relatie tussen ouders en school?
- d. Staan ouders open voor een gesprek?

2. Aanpak

Wanneer een pestgeval aangepakt wordt, wordt meteen het pestprotocol in werking gezet. Hier kan ook naar verwezen worden in de gesprekken met leerlingen en ouders. De ondernomen acties worden in het leerlingvolgsysteem genoteerd. Na een periode van vier weken vindt er een evaluatie plaats, die ook in het leerlingvolgsysteem wordt opgenomen.

2.1 Actie naar de directbetrokkenen

- a. Zelfstandig gesprek tussen gepeste en pester, zonder volwassenen om samen tot oplossingen te komen
- b. Een gesprek tussen pester en gepeste onder leiding van een volwassene, bijvoorbeeld de mentor
- c. Gesprek met alleen de gepeste leerling (ondersteunend en spiegelen)
- d. Gesprek met de pester (corrigerend en gericht op gedragsverandering)
- e. Gesprek met pester en meeloper(s)
- f. Peermeditation tussen pester en gepeste
- g. Herstelrecht tussen gepeste en pester(s)
- h. Tutor uit hogere klas aanstellen
- i. Steungroep/no blame groep samenstellen ten bate van de gepeste
- j. Gesprek met de LC
- k. Straf voor de pester en de meelopers
- l. Begeleiding of training voor de gepeste leerling
- m. Begeleiding of training voor de pester(s)

2.2 Ondernomen acties naar de klas en/of groep

- a. Groepsgesprek over pesten
- b. Omgangsvormen aanpassen/aanscherpen
- c. Klassenthermometer/sociogram
- d. Groepsvormingsopdrachten
- e. Lessenserie of project over pesten
- f. Klassenobservatie

2.3 Contact met ouders

- a. Ouders gepeste leerling informeren over pestgedrag en de aanpak daarvan
- b. Ouders pester(s) informeren over pestgedrag en de aanpak daarvan
- c. Gesprek met betrokken ouders (individueel)
- d. Mentor heeft na de genomen acties contact met de ouders

2.4 Collega's

- a. Collega's op de hoogte brengen van het bestaande pestgedrag, de pester(s) en de gepeste
- b. Collega's op de hoogte brengen van de aanpak van het pestgedrag
- c. Korte lijstjes houden met collega's om gedragsverandering in de gaten te houden

2.5 Ondersteuning

- a. Is er extra zorg/hulp voor de betrokken leerlingen nodig? Zo ja welke? (Denk aan trainingen of een vertrouwenspersoon)
- b. Wie gaat de extra hulp verzorgen?
- c. Moet het ondersteuningsteam ingeschakeld worden?

Bijlage 3: Websites met meer informatie over pesten

<https://www.pestweb.nl/>

<https://www.meldknop.nl/>

<https://www.vraaghetdepolitie.nl/pesten-en-geweld>

<https://www.dekinderombudsman.nl/>

<http://mijnkindonline.nl/>

<http://www.onuitwisbaar.nu/>

<https://www.helpwanted.nl/>

<http://www.bureaujeugdenmedia.nl/>

<https://www.schoolveiligheid.nl/>